

Fæstningen er bygget provisorisk, hvis I blot havde bevilget Penge til Fæstningen, saa var den jo ikke blevet bygget provisorisk. Ja, det er det Krav, man stiller til Folketinget: I skulle blot optræde statsmandsmæssigt og navnlig sørge for at have den offentlige Mening i Ryggen; naar I have den med Eder, ere I uimodstaelige. Hvad den store Magt i den offentlige Mening angaar, tror jeg uægtelig, at i politiske Konflikttider betyder den ikke saa overdrevent meget. Jeg tror, den meget ærede Justitsminister har sagt det sande Ord om denne offentlige Mening, da han udtalte sig forleden Dag og udfastede en høj Grad af Tvivl om, hvorvidt der virkelig eksisterede en offentlig Mening. Og jeg tror, at den Kamp, vi have ført her i mange Aar, i høj Grad har bidraget til at forvirre den offentlige Mening. Jeg tror ikke, der er nogen, der har større Fortjeneste, om jeg maa bruge det Udtryk, end den højtærede Justitsminister af f. Eks. paa alle statsretlige Spørgsmaal at have gjort en offentlig Mening juldstændig umulig. Hvad betyder den offentlige Mening f. Eks. i et Spørgsmaal som Forsvarssagen? Der har man en Sag, hvorom nogle saakaldte forsvarsvarme Medborgere mene, at det er Livssagen; enhver sand Fædrelandsven maa være villig til at ofre det yderste for den Sag. Der er andre maaste endnu flere, der mene, at for et lille Land, der er situeret som Danmark, er det den rene Galstab. Der staar nu den offentlige Mening og svinger frem og tilbage; Sagen bliver taget op i den politiske Kamp, naturligvis, det maa jo ethvert Spørgsmaal af den Betydning, og den offentlige Mening giver ikke noget Svar. Man kan nu ikke stille netop denne Fordring paa det statsmandsloge, det statsmandsmæssige som en Fordring til Folketinget om at give efter, hver Gang den Fordring stilles rigtig kraftig frem af de besiddende Klasser, af et Ministerium støttet af Militæretaten, af Officerer, af Hoffet, af de Herrer Godsejere, der jo altid følge Hoffets Vink. Naar en Sag er blevet saaledes banket op, saaledes som Tilfældet har været med Forsvarssagen, og man dernæst stiller det Krav til Folketinget og siger: Hvis I ville være Statsmænd, skulle I give efter! og hvis man saa vil forholde Folketinget Ret til at sige: Vi have vor Anskuelse om den Ting, vi anse den Udvikling af Forsvarsvæsenet, man vil ind paa, for at være en Ulykke for Landet, ja saa kan der jo ikke være Tale om, at det statsmandsmæssige skulde føre det til at falde til Føje og give efter. Vil Folketinget ikke det, saa sættes Agitationen

i Gang, saa vil man til den Tid, jeg siger ikke de første 5 Aar, men om 10 eller 15 Aar, naar vi saa en ny Krigsminister — medmindre den nuværende muligvis skulde kunne leve saa længe, det ved jeg ikke — en ny, energisk Krigsminister, ny energiske Artillerister og Ingeniører, naturligvis begynde med at sige: Det, som Krigsminister Bahnsen lavede i de Aar før 1894 var fra Begyndelsen af forfælet, og nu duer det ikke for en sur Sild. Som Følge deraf maa vi have det gjort helt om, og de samme Krav, som den Gang førte til at ofre de mange Millioner for Forsvarsvæsenet, komme da frem igen, og saa begynde de med omrejvende militære og de saa hele Agitationen op, og saa have vi den samme Konflikt. Man har da i Ministeriet Girups politiske Skæbne et fristende Præcedens. Naar et kommende Ministerium ser, at den højtærede Konsejlspræsident er kommen saadan fra det, at hele Landet efter hans Afgang har fejret ham; at han har faaet sin Væresjtøtte i hver Kjøbstad, maasse i hver Landsby oven i Kjøbet, saa viser man hen til ham; han har forstaaet gennem denne Arrække at føre en saadan Sag igennem; det er det Eksempel, vi skulle følge. Da tror jeg virkelig, at Folketinget kan stille sig nok saa klogt og nok saa meget undgaa Fædæser; det vil dog ikke kunne modtaa en saadan Agitation, naar den kommer frem paa samme Maade og har det Forbillede at støtte sig til. Hvad jeg her taler om Forsvarssagen, at den kan komme frem igen — ikke om 5, men maasse om 10—15 Aar — det gælder om ethvert andet Konfliktspørgsmaal. Der er naturligvis intet Ministerium, der letindig vil styrte sig ind i provisoriske Forhold. De gøre det kun, fordi de tro, det er nødvendigt for deres Parti, for Konge og Fædreland, eller at det er en Væresjag for dem. Men det er jo let, især for en Regering, der vil være stærkt, at saa den Anskuelse, og saa komme vi igen paa Hovedet ind i den samme Konflikt, hvad enten det nu er angaaende Forsvarssagen eller andre Spørgsmaal, som til den Tid ere fremme. Det er Faren ved, at vi leve under en Tilstand, hvor en Regering ved, at der gives Beje og Midler til at sætte sin Vilje igennem uden Folketingets og Rigsdagens Samtykke.

Derimod er der ganske vist en anden Betragtning, som jeg tillægger større Betydning, naar Spørgsmaalet bliver, om vi risikere, i alt Fald i en overstykelig Fremtid, atter at komme ind i provisoriske Tilstande, det er Genhynet til Landets finansielle Forhold. Der er jo ingen, som kan være blind for, at det, der har gjort det muligt — det,